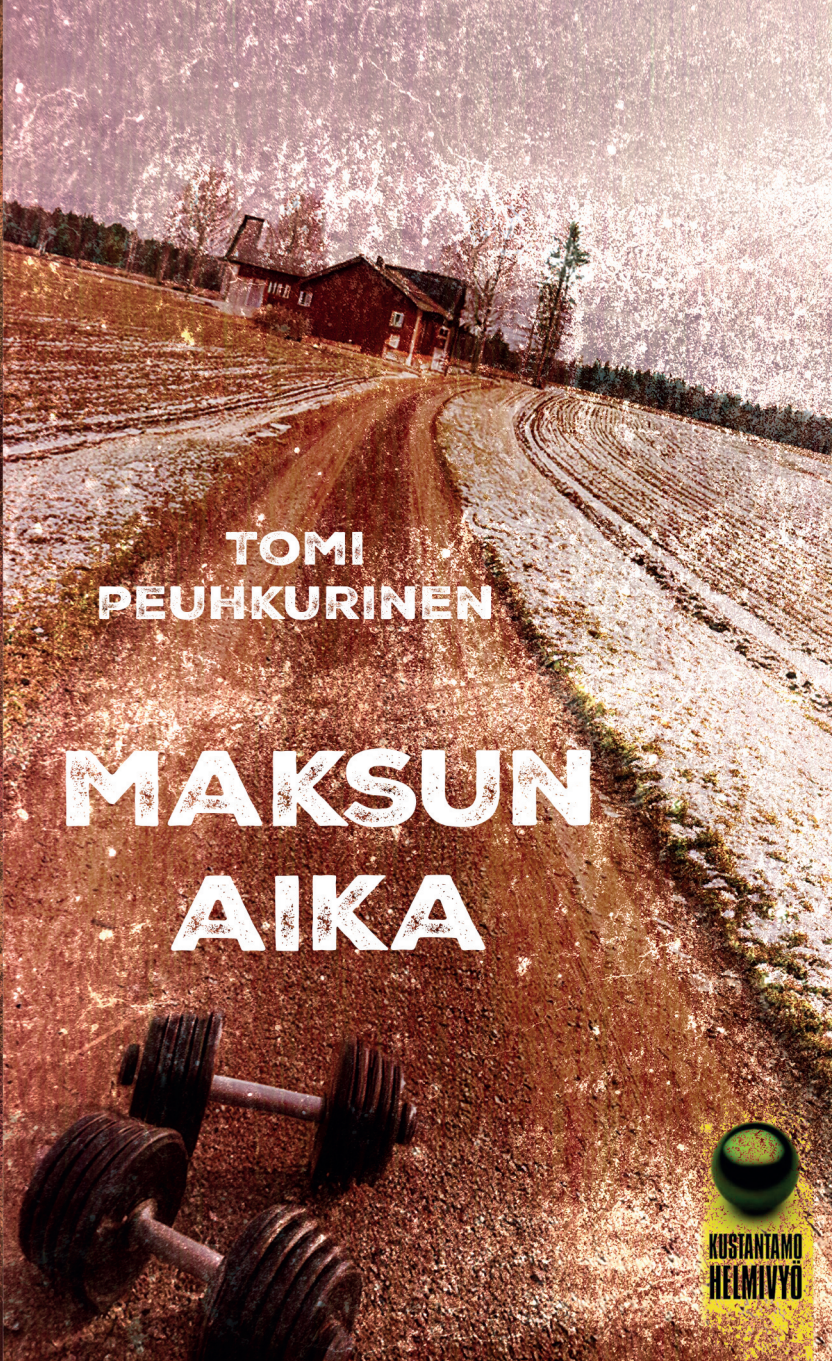

**TOMI
PEUHKURINEN**

MAKSUN AIKA

**KUSTANTAMO
HELMIVYÖ**

Maksun aika

Tomi Peuhkurinen

MAKSUN AIKA

Kustantamo Helmivyö
Turku 2026

© Tomi Peuhkurinen, 2026

Tomi Peuhkurinen: MAKSUN AIKA

ISBN: 978-952-7469-94-1

Painopaikka: Libri Plureos GmbH,
Hampuri, Saksa.

SAUKKO

Ryppyinen kaksikymppinen hikoili kädessäni likaisten farkkujen taskussa. Setelin alla lillui muutama kolikko. Lompakkoon en ollut katsonut aikoihin eikä siellä mitään olisikaan. Korkeintaan se raottaisi tyhjää loveaan kuin häveten.

Ryystin limsakupista ja tuuli huokaisi tukkani silmille. Sitten se alkoi härnätä autoni katolla rapisevaa käärepaperia, jonka painona lepäsi puolikas hampurilainen. Käännyin vähän ja tuuli heilautti liian pitkäksi venähtäneen tukkani vaihteeksi pois silmiltä.

Maisemana oli huoltoaseman piha. Ketään ei ollut tankkaamassa. Jokunen tyyppi näkyi ikkunan takana huoltoaseman pöydässä. Useimmat joivat keskikaljaa. Viimeistelin hampurilaisen ja kippasin perään limsakupin loput. Tuuli sieppasi paperin ennen kuin ehdin hätiin. Katsoin sen tahdotonta liikehdintää kun tuuli saneli sille suunnan ja nopeuden. Paperi jäi vapisten ojaan makamaan. Rutistin kupin niin pieneksi kuin sain ja yritin viskata sen paperille kaveriksi. Heitto jäi vajaaksi, kupinruttu kopsahti vaimeasti asvalttiin. Sillä oli vielä sen verran voimia, että se jaksoi kierähtää siitä soralle lepäämään.

Puhelin kilisi taskussani. Pyyhkäisin sormeni muodon vuoksi farkkujen lahkeeseen ennen kuin vedin luurin taskusta.

Lankinen soittaa, puhelimeni sinnikkäästi väitti ja viimeisteli evästaukoni. Annoin soida muutaman ylimääräi-

sen kilinän ennen kuin vastasin.

– No mitä? kysyin. Tuntui aina tyhmältä vastata omalla nimellä tyypille, jonka tunsin.

– Mitäpä teet? Lankinen kyseli vastaan.

Puristelin ruttuista seteliä edelleen taskussani. Lopulta vastasin totuudenmukaisesti, vaikka olin Lankiselle parikymppiä velkaa. Se oli vähän aikaa hiljaa. Arvelin, että se mietti sitä velkaa ja miten se siitä huomauttaisi kun olin kaikesta huolimatta ollut hampurilaisella. Ei se lopulta huomauttanut mitenkään. En aikunut maksaa sille vielä, jos vain pystyisin sen välttämään. Bensamittarin valo syttyisi kohta. Parilla kympillä ostaisin vähän lisää kilometrejä.

Jätin setelin rauhaan, ja vedin käteni haukkaamaan raitista ilmaa. Tuuli tuntui viileältä hionneessa kämmenessä. Pyyhkäisin sen toiseen lahkeeseen ja yritin sitten työnnellä hiuksia korvan taakse tuulelta piiloon.

– Olikos sulla jotain asiaa? kysyin ja tunnustelin samalla päälaelleni viime vuosina ilmestynyttä kaljua kohtaa.

Lankinen murahteli jotain mistä ei saanut selvää. Siitä osasin päätellä, että se yritti pyytää apua, mutta toisinaan se jäi jumiin.

– Sano nyt saatana jo, tokaisin ja jatkoin kaljuni tunnustelua vaikka pelkäsin, että koskeminen saisi sen leviämään nopeammin. En tiedä kuvittelinko, että ehkä siihen kohtaan kasvaisi uudelleen hiukset jos olisin kuin en huomaisi koko asiaa.

– Onko sulla autossa bensaa? Lankinen sai lopulta kysyttyä. Ennen sitä se oli muutaman kerran kevyesti yskäissyt ja aloittanut kysymyksensä kolmellakin eri tavalla.

Puristin suun suppuun ja katselin taivaalle. Mietiskelin, mitä Lankisella mahtoi olla mielessä ja miten pitkälle

matkalle bensaa pitäisi olla. Käsi löysi jälleen tutun paikan taskusta ja jatkoi setelin puristelua. Jos pitäisi lähteä vähänkin kauemmas niin parilla kympillä ostetut kilometrit olisi äkkiä käytetty. Joutuisin istumaan illan parkissa jonkun kaupan pihassa.

– No häävisti ei oo, vastasin kun en halunnut antaa Lankiselle heti kättelyssä suoraa vastausta. En ainakaan ostaisi bensaa ennen kuin tietäisin mitä kaverilla oli mielessä. Odottelin hetken sanoisiko se sen vapaaehtoisesti vai pitäisikö alkaa lypsämään.

Sinnikkäästi huoltoaseman ympärillä kiehnäävä tuuli pölläytteli sieraimiin ajoittain bensanhajua. Joku kantasi asiakas horjahteli aseman baarista ulos. Takista pakeni vanua muutamasta reiästä ja ruskeissa housuissa oli vaaleiksi kuluneet läikät polvissa ja persauksissa. Tukanhaituvat työntyvät paikallista urheiluseuraa mainostavan pipon alta. Mies seisahtui nurkalle. Jalat pysähtyivät, mutta keho jatkoi siihen kiintynyttä huojuntaansa.

Lankinen etsi edelleen päättäväisen tuntuisesti oikeita sanoja suustaan. Odottelin liki yhtä sinnikkäästi. Mietin, oliko Lankisella yhtä jännittävää silmänruokaa kuin minullakin. Ukko tapaili muutamia tasapainoa tasoittavia askeleita ja sai vehkeensä esille. Vessa oli ilmeisesti varattu, epäkunnossa tai sitten mies ja peli kaipasivat ulkoilmaa. Tärisevän käden ansiosta kusi kieppui spiraalille kuin sadettimesta, mutta ei lentänyt ihan yhtä laajalle. Kuulin vaimean ropinan kun pisaroita laskeutui seinänvarteen hylätyn ja lukemattomia kertoja kastuneen Iltalehden päälle.

Jos Lankinen ei olisi jatkuvasti mutissut niin olisi voinut kuvitella, että se oli nukahtanut langan toiseen päähän.

– Mistäpä muuten soittelet? se yhtäkkiä tiedusteli.

Vilkaisin ympärilleni kuin varmuuden vuoksi. Nurkalla huojuva mies oli saanut askareensa päätökseen. Nyt se otti yllättävänkin reippaita askeleita kohti huoltoaseman ovea. Polvet nousivat korkealle ja silmät oli kohdistettu ovenkahvan korkeudelle. Suusta oli muotoutunut päättäväinen viiva. Tähtäys osui kohdalleen. Mies nykäisi oven auki ja sujahti sisään. Sitten piha oli taas yhtä autio kuin aikaisemminkin. Vain kusen roiskeet seinässä olivat jääneet miehestä muistoksi aseman ulkopuoliselle maailmalle.

– Sinähän se mulle soitit, sanoin sitten.

– Niin joo, Lankinen totesi hiljaa ja toisti sen sitten kuin varmuuden vuoksi.

Huomasin, että käteni oli jälleen housuntaskussa puristunut nyrkkiin kaksikymppisen ympärille. Oli kun vaistomaisesti varjelin sitä Lankisen avunpyynnöltä. Kuvittelin, miten Lankinen kiemurteli tuolissaan ja hikoili yrittäessään saada kysymystään kysyttyä. Kuvitelma oli niin tuskainen, että kysyin: – Mikä helvetti se Lankisella on hätänä?

Se auttoi ja poisti sen näkymättömän esteen joka sanoja jarrutti.

– Pitäisi käydä yhdessä paikassa, Lankinen henkäisi.

Se ei vielä ollut se varsinainen kysymys, mutta osasin jo aavistaa mihin Lankinen tähtäsi. – Lähtisitkö kuskiks, se kysyi lopulta.

Ei kuulemma menisi kauan.

Ei näissä koskaan mennyt kauan siinä kohtaa kun kysymys esitettiin. Sitten kun ryhdyttiin toimeen, niin oli joskus mennyt kaksikin päivää.

Huokaisin ja heitin hyvästit kaksikymppiselle ja joutilaalle vapaapäivälle. Lankisella ei olisi rahaa. Työttömyyskorvausten maksupäivästä oli sen verran aikaa. Se

oletti, että minulla olisi sen verran bensaa, että reissu hoituisi. Sillä kuittaisin velkani, se oli sanaton olettaus.

– Milloinkas sitä pitäis liikkua? kysyin.

– Kylläpäse, kylläpäse melkein nyt hetikohta pitäis, Lankinen sopotti.

– Jaaha, tuumin ja katkaisin puhelun. Autio kylänraitti huusi huhtikuista maanantaiaamupäivää. Pakokaasuista ja muista roskista ryvettyneitä lumen lempareita makoili vielä siellä täällä kuin joku olisi käsistään pois viskannut ja sitten unohtanut. Ilmassa oli kuitenkin jo vajaa kymmenisen astetta lämmintä. Kevät teki tuloaan, mutta ei se luvannut tuoda mitään mukanaan.

Avasin auton oven ja istuin alistuneesti ratin taakse. Reilut kolmesataatuhatta ajokilometriä oli vanuttanut istuimen melkein pehmusteettomaksi. Tälläsin siihen itseni ja kaikki tarvittava löytyi jälleen käden ulottuvilta.

Pumppasin muutaman kerran kaasua ja huokaisin ajatuksissani hartaan toiveen. Moottori käynnistyi lähes moitteetta kylmänä ja kuumana. Vähän jäähtyneenä se pisti usein hanttiin. Nyt motti heräsi eloon kymmenen sekunnin rynkytyksen jälkeen ja lahjoitti pakoputkesta puolipilviseen aamupäivään syvänmustan savupermanentin. Keltainen bensavalon alkoi heti tuijottaa syyttävästi. Päätin olla välittämättä sen kykloopinkatseesta ja tarjosin moottorille rasiasta ykköstä. Auto lähti rykien liikkeelle. Otin suunnaksi kylänraitin ja sen varrella olevan Lankisen kämpän.

KUMPULAINEN

Kumpulainen veti niskaansa kirkkaankeltaista työtakkia. Takki oli jykevästä kankaasta ryhdikkääseen muotoon leikattu. Se pystyi antamaan Kumpulaisen vaatimattomille olkapäille niiltä puuttuvaa ilmettä. Jalkoihin löytyi eteisen patteria vasten lepäävät kumisaappaat, joiden kärjet ja nilkat olivat turvaominaisuuksilla raudoitettut. Kumpulainen vilkaisi itseään kapeasta peilistä, johon hän raakana mahtui paremmin kuin hyvin. Takin ansiosta hän kasvoi peiliä leveämmäksi.

Peilin viereen puolipaneelin yläpuolelle oli nastoilla kiinnitetty haalistunut lehtileike vuoden 1993 Seiskasta. Kuvassa oli Kumpulainen bändinsä kanssa ja kaikkien käsissä oli kultalevy. Bändin toinen levy oli osunut pisteeseen. Ensimmäinen oli jo sitä vähän lupaillutkin. Hittibiisi ”*Maksun aika*” oli soinnut radiossa tauotta ja kannustanut laman keskellä rypevää kansaa eteenpäin. Kolmas levy puolestaan vaiettiin kuoliaaksi ja Kumpulaisen kuuluisuusvartti päättyi siihen. Kultalevyt olivat vetäneet leveisiin virneisiin niiden nuorukaisten naamat, jotka levynkansissaan tuijottelivat tuimina. Kumpulainen tuskin tunnisti itseään enää siitä kuvasta. Joka aamu teki mieli ottaa lehtileike pois seinältä menneisyydestä muistuttamasta, mutta ei hän sitä pakoonkaan päässyt.

Jossu yski makuuhuoneessa kiihtyvällä tahdilla. Makuuhuoneeseen pääsi pienen eteisen yhdestä ovesta. Toinen vei vessaan, kolmas keittiöön. Kumpulainen tui-

Pikkukylän joutilaassa elämässä ei paljoa tapahdu.
Paitsi sitten kun tapahtuu.

Elellään finanssikriisin alusaikoja. Tapahtumat sitovat kysymättä yhteen entisen bändijulkkiksen, tämän puolison ja isän, epävakaa tietokonekorjaajan, puntteja heiluttelevan öykkäriä sekä sen tyyppiä, jolta voi aina pummata kyydin.

Itsekkyyssä on korkealla ja lähimmäisten tunteet sivuseikka, kun päähenkilöt ovat paremman elämän jäljillä toisistaan tietämättä ja kukin kykyjensä mukaan.

Tomi Peuhkurinen on tamperelainen elokuvatyöntekijä. Hän on julkaissut aikaisemmin kaksi kirjaa ja toimittanut X-Rated -elokuva-lehden näköispainoksen.

ISBN 978-952-7469-94-1

9 789527 469941

Kansi: Tomi Peuhkurinen